

Sportmonument hersteld

Door Nico van Horn

Ik werd laatst aangesproken door Wilfried Idema, tweede ondervoorzitter bij de Bob en Snee Bond Nederland, en ook internationaal op dat gebied actief. Hij vertelde me dat het monument dat in Sankt Moritz in 1907 is opgericht voor een Nederlandse sporter gerestaureerd gaat worden. We hebben het over de verongelukte bobsleeër Graaf Jules van Bylandt.

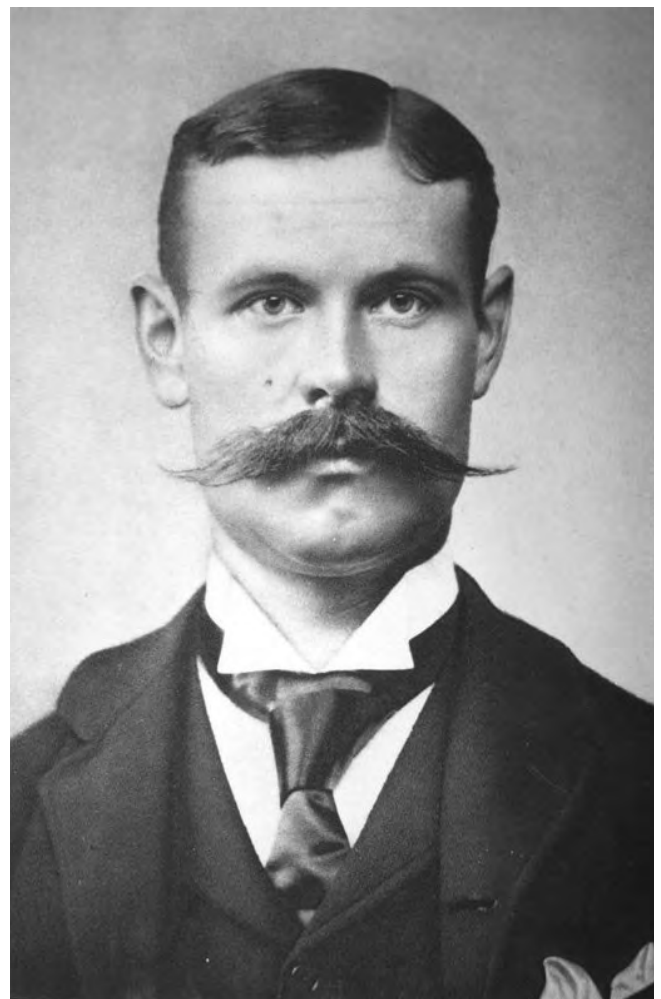
Stats

Jules Erneste Othon Arme Adrien Graaf van Bylandt van Benthorn werd geboren op 24 augustus 1863 in Brussel en overleed ten gevolge van een wintersportongeluk in Sankt Moritz op 18 februari 1907. Zijn ouders waren overleden toen hij nog vrij jong was. Zijn oudere zus Louise en haar man, graaf Godard van Aldenburg Bentink, namen hem op in hun gezin, op kasteel Amerongen. De band met zijn zuster en haar familie was zeer hecht. Bij de dood van Jules was Louise enig erfgenaam en kwamen de bezittingen van de Van Bylandts in het bezit van de Bentinks. Dit verklaart de aanwezigheid van Jules' persoonlijke archief in het Archief van Huis Amerongen. Dat archief ligt nu voor een groot deel in het Utrechts Archief.

Jules studeerde rechten in Leiden en woonde in Den Haag. Hij was lid van diverse ruiters- en schietverenigingen, was een liefhebber van champagne en goede wijn, las graag romans en speelde altviool. In zijn latere leven bekleedde hij een aantal honoraire, consulaire functies. Bij aanvang van zijn eerste grote reis, in 1888, was Jules 25 jaar. W.K. van Dedem, later minister van Koloniën, schreef over hem: 'In de tent naast mij logeerde namelijk Graaf Jules van Bylandt, een jeugdige Haagsche globetrotter, die ditmaal over den Pamir, gedeeltelijk te voet, gedeeltelijk te paard, in Indië was gekomen. Door zulke tochten staat hij bij de Engelschen hoog aangeschreven ("he seems to have in him the energy of five Englishmen", hoorde ik er een zeggen). In één woord: den naam van Dutchman heeft hij een goeden klank helpen geven.'

Het Utrechts Archief bezit een aantal fotoalbums van Jules van Bylandt: aan de hand van zijn fotoalbums met kleine aantekeningen is te volgen waar hij tussen 1888 en 1906 is geweest. Hij reisde door gebieden in Afrika, Azië, Japan en Rusland, die begin

van de twintigste eeuw nog weinig werden bezocht. Drie albums met fraaie foto's zijn gewijd aan de wintersport. Zijn grote passie was het bobsleeën. Of zoals dat toen nog heette: toboggan. Tussen 1898 en 1905 deed hij jaarlijks mee met de 'Grand National', het grote toernooi voor bobsleeërs op de 'Cresta Run' baan in Sankt Moritz. Die Cresta wordt al vanaf 1885 georganiseerd, door de St Moritz Tobogganing Club. Van Bylandt behoorde in zijn tijd tot de beste bobsleeërs. In 1905 zette hij zelfs de beste tijd neer van het seizoen. Hij deed mee met wedstrijden voor vier- en vijfmannen bobsleeën en soms deed hij het in zijn eentje. Zijn teams hadden uiteenlopende namen als 'De hobbelende geit', 'Upset-me-not' en 'Siene houd me vast'. Hij was de enige die de skeleton-positie durfde in te nemen. Dit hield in dat hij liggend op zijn buik met zijn hoofd naar beneden de baan afgang.

Tragisch eind

Van Bylandt heeft helaas in 1924 de eerste Olympische Winterspelen niet mee kunnen maken. Op 20 februari 1907 stond het volgende bericht in de kranten: 'Onze stadgenoot, die bij het tobogganning in St.-Moritz op zoo rampzalige wijze om het leven kwam, is Graaf Jules van Bylandt, bekend als koen reiziger en voortreffelijk sportman. De Heer Van Bylandt maakte indertijd een reis naar het Noord-Poolgebied, een door Midden-Azië en Tibet, en was thans juist teruggekeerd van een reis door geheel Afrika, gedurende welke hij o. a. aan olifantenjachten deelnam. De overledene, die den leeftijd van 42 jaar bereikte, was ongehuwd. In de aanzienlijke kringen onzer stad en ook daar buiten was hij een zeer geziene en algemeen beminde persoonlijkheid.' Een volgend bericht over zijn overlijden: 'Nadere telegraphische berichten uit St. Moritz melden nog, dat de Graaf, toen hij op zijne slede ging zitten, lachend tot eenige Engelsche vrienden zeide, dat hij nu hoopte zoo gelukkig te zijn het record te breken. Bij een moeilijken draai, welken de Graaf zeer vlug nam, zag men hem een buiteling maken en languit op het ijs van de baan vallen; zijne slede werkte zich in de sneeuw. De Graaf gaf geen teeken van leven meer; vermoedelijk was het nekbeen door den val gebroken. Graaf van Bylandt was

bekend in heel Zwitserland als een bekwaam tobogganer; menige klassieke ren is door hem gewonnen.'

Een kort verslag van zijn begrafenis op 23 februari 1907: 'Een breede kring van vrienden, diplomaten, leden van de Hofhoudingen en bekende personen op sportgebied was Zaterdagmiddag aanwezig op de begraafplaats Oud-Eik-en Duinen bij Den Haag, bij de begrafenis van den te St. Moritz, in Zwitserland door een noodlottig ongeval overleden Graaf Jules van Bylandt van Benthorn. Bij de geopende groeve dankte Graaf Bentinck van Amerongen, zwager van den overledene, voor de betoonde belangstelling. Hij schetste de diepe ontroering, welke het overlijden van Graaf van Bylandt bij diens vele vrienden had verwekt; eene ontroering te grooter, nu de overledene, die op zijn vele reizen door Africa zoovele gevaren had getrotseerd, het slachtoffer was geworden van de onoplettendheid van anderen.'

Na Graaf Jules van Bylandt was Willem J.G. baron Gevers een succesvolle Nederlander op de Cresta-Run in de jaren dertig. Op de Olympische Winterspelen van 1936 in Garmisch-Partenkirchen startte Gevers met Samuel J.C. Dunlop ook in de tweemansbob. Sinds de jaren zeventig is er weer een aantal Nederlanders actief, die onder leiding van de Amsterdamse architect Michael Cohen het Gezelschap van Dutch Cresta Enthousiasts ofwel "the Cloggies" vormen. Dit gezelschap is de initiatiefnemer voor de restauratie van het monument.

Een baanverzorger vergat dus, volgens de kranten, een plank weg te halen, en dat betekende het einde. Een klein standbeeld 'Bylandt Brunnen', vlakbij Hotel Kulm, Sankt Moritz, door Richard Kissling uit 1908 herinnert aan zijn tragische dood. En dat monument wordt nu hersteld. Is dit het eerste monument voor een Nederlands sportslachtoffer?

Gebruikgemaakt van de krantensite van de Koninklijke Bibliotheek, website van het Utrechts Archief, archief kasteel Amerongen, mededelingen Wiltfried Idema.